

การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยคำ

โสภิตา ถาวร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยคำ

PHONOLOGICAL VARIATION AND CHANGE IN TAI DAM

โสภิตา ถาวร 5337516 LCLG/M

ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: สมทรง บุรุษพัฒน์, Ph.D., สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, Ph.D.,
ปัทมา พัฒพงษ์, Ph.D.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยคำบ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย โดยดูว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้พยัญชนะและสระในภาษาไทยคำปัจจุบันเกิดการแปรและเปลี่ยนแปลงเสียงไปจากภาษาไทยคำโบราณ การอธิบายถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเสียงจะพิจารณาจากปัจจัยทางสังคม คือ การสัมผัสภาษา (language contact) ทั้งจากภาษาไทยมาตรฐานและภาษากลุ่มลาว (ภาษาเลย/ ลาวเวียงจันทน์/ ลาวหลวงพระบาง) และอายุ กลุ่มอายุที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยสูงอายุ กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มวัยรุ่น ผลการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยคำพบว่า การสัมผัสภาษาจากคำยืมในภาษาไทยมาตรฐานและภาษากลุ่มลาวซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกภาษา จัดเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญ โดยมีการแปรเสียงไปตามกลุ่มอายุ คือ กลุ่มวัยรุ่นจะรับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานที่มีเสียงปฏิภาคกับคำในภาษาไทยคำเข้ามาใช้มากกว่าผู้พูดอีกสองกลุ่มอายุที่จะรับอิทธิพลส่วนใหญ่มาจากภาษากลุ่มลาว นอกจากนี้เฉพาะผู้พูดในกลุ่มวัยรุ่นยังพบการใช้รูปแปร [ʰ] ของสระประสม /au/ ที่สันนิษฐานว่าเป็นการแปรที่เกิดจากปัจจัยภายในภาษา โดยการออกเสียงสระให้ง่ายขึ้น (Vowel simplification)

คำสำคัญ: การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียง / การแปรของพยัญชนะและสระ /
ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงเสียง / ภาษาไทยคำ / ภาษากลุ่มลาว

147 หน้า

PHONOLOGICAL VARIATION AND CHANGE IN TAI DAM

SOPITA THAVORN 5337516 LCLG/M

M.A. (LINGUISTICS)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SOMSONGE BURUSPHAT, Ph.D.,
SUJARITLAK DEEPADUNG, Ph.D., PATTAMA PATPONG, Ph.D.**ABSTRACT**

This thesis presents the phonological variation and change in Tai Dam, Ban Na Panat village, Khao Kaew sub-district, Chiangkhan district, Loei province, to determine the factors which influence the consonant and vowel variation and change. External social factors, which are the language contact both from Standard Thai and Lao (Loei/ Vientiane/ Luang Prabang) and age, can be considered as the factors which induce the phonological variation and change. The age-groups in this study were divided into 3 age-groups: old, middle-aged, and young. The findings show that, considering the factors which induce the phonological variation and change in Tai Dam, the language contact from Standard Thai and Lao loanwords, which is an external factor, plays an important role. The consonants and vowels varied according to age-group, the younger age-group were influenced by Standard Thai which corresponded with words in Tai Dam, unlike the older age-group who were influenced by Lao. Only one case of vowel variation, concerning the variant [ɤ:] of the diphthong /au/, is hypothesized to be induced by an internal factor, i.e. vowel simplification. This variation is found only in the younger age-group.

KEY WORDS: PHONOLOGICAL VARIATION AND CHANGE / CONSONANT
AND VOWEL VARIATION / PHONOLOGICAL VARIATION
FACTORS / TAI DAM / LAO

147 pages